Ceturtdiena, 2023. gada 30. marts

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

EIROPAS PARLAMENTS

P9_TA(2023)0094

2022. gada ziņojums par tiesiskumu — tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā

Eiropas Parlamenta 2023. gada 30. marta rezolūcija par 2022. gada ziņojumu par tiesiskumu — tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā (2022/2898(RSP))

(2023/C 341/01)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES), jo īpaši tā 2. pantu, 3. panta 1. punktu, 3. panta 3. punkta otro daļu, 4. panta 3. punktu un 5., 6., 7., 11., 19. un 49. pantu,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā pantus par demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību ievērošanu, aizsardzību un veicināšanu Savienībā, tai skaitā 70., 258., 259., 260., 263., 265. un 267. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru,

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 13. jūlija paziņojumu "2022. gada ziņojums par tiesiskumu – tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2022)0500),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai [1] (Tiesiskuma nosacījumu regula),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014 [2],

— ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā ANO cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības instrumentus un ANO vispārējā regulārā pārskata ieteikumus un ziņojumus, kā arī ANO līgumu struktūru judikatūru un Cilvēktiesību padomes īpašās procedūras,

---

[1] OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp.
[2] OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp.

— ņemot vērā Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) pārstāvja mediju brīvības jautājumos un citu struktūru ieteikumus un ziņojumus,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, Eiropas Sociālo hartu, Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, Eiropas Sociālo tiesību komiteju, kā arī Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas, Ministru komitejas, cilvēktiesību komisāra, Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Nediskriminācijas, daudzveidības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Venēcijas komisijas un citu struktūru konvencijas, ieteikumus, rezolūcijas, atzinumus un ziņojumus,

— ņemot vērā 2007. gada 23. maija saprašanās memorandu starp Eiropas Padomi un Eiropas Savienību, kā arī Padomes 2020. gada 8. jūlija secinājumus par ES prioritātēm sadarbībai ar Eiropas Padomi 2020.–2022. gadam,

— ņemot vērā Komisijas 2017. gada 20. decembra pamatoto priekšlikumu Padomes lēmumam par konstatēšanu, ka ir droša varbūtība, ka Polija varētu nopietni pārkāpt tiesiskumu, kas sagatavots saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu (COM(2017)0835),

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) 2022. gada 19. jūlija ziņojumu "Eiropas pilsoniskā sabiedrība – joprojām pakļauta spriedzei", 2022. gada 8. jūnija ziņojumu "2022. gada ziņojums par pamattiesībām", 2022. gada 19. augusta ziņojumu "Pilsoniskās telpas aizsargāšana ES" un 2022. gada 3. novembra ziņojumu "Antisemītisms — pārskats par Eiropas Savienībā reģistrētajiem antisemītiskajiem incidentiem 2011.–2021. gadā", kā arī citus tās ziņojumus, datus un citus informācijas avotus, īpaši Eiropas Savienības Pamattiesību informācijas sistēmu (*EFRIS*),

— ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ar ieteikumiem Komisijai par ES mehānisma demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām izveidi ([3]),

— ņemot vērā 2018. gada 1. marta rezolūciju par Komisijas lēmumu piemērot LES 7. panta 1. punktu attiecībā uz stāvokli Polijā ([4]),

— ņemot vērā 2018. gada 19. aprīļa rezolūciju par nepieciešamību ieviest Eiropas vērtību instrumentu, ar kuru tiek atbalstītas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas veicina demokrātiju, tiesiskumu un pamatvērtības Eiropas Savienībā vietējā un valsts līmenī ([5]),

— ņemot vērā 2018. gada 12. septembra rezolūciju par priekšlikumu, kurā Padome tiek aicināta saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība ([6]),

— ņemot vērā 2018. gada 14. novembra rezolūciju par visaptveroša ES mehānisma nepieciešamību demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību aizsardzībai ([7]),

— ņemot vērā 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi ([8]),

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 13. novembra rezolūciju par Covid-19 pasākumu ietekmi uz demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām ([9]),

---

([3]) OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.
([4]) OV C 129, 5.4.2019., 13. lpp.
([5]) OV C 390, 18.11.2019., 117. lpp.
([6]) OV C 433, 23.12.2019., 66. lpp.
([7]) OV C 363, 28.10.2020., 45. lpp.
([8]) OV C 395, 29.9.2021., 2. lpp.
([9]) OV C 415, 13.10.2021., 36. lpp.

Ceturtdiena, 2023. gada 30. marts

— ņemot vērā 2021. gada 10. jūnija rezolūciju par stāvokli tiesiskuma jomā Eiropas Savienībā un Tiesiskuma nosacījumu regulas (ES, *Euratom*) 2020/2092 piemērošanu ([10]),

— ņemot vērā 2021. gada 24. jūnija rezolūciju par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu ([11]),

— ņemot vērā 2021. gada 8. jūlija rezolūciju par vadlīniju izveidi attiecībā uz vispārējā nosacītības režīma piemērošanu Savienības budžeta aizsardzībai ([12]),

— ņemot vērā 2021. gada 11. novembra rezolūciju par demokrātijas, mediju brīvības un plurālisma stiprināšanu ES: civiltiesību un krimināltiesību aktos paredzētu pasākumu nesamērīga īstenošana, lai apklusinātu žurnālistus, NVO un pilsonisko sabiedrību ([13]),

— ņemot vērā 2021. gada 15. decembra rezolūciju par korupcijas, nepareizu izdevumu un ES un valstu līdzekļu nepareizas izmantošanas novēršanai paredzētu preventīvu pasākumu novērtēšanu ārkārtas fondu un ar krīzi saistītu izdevumu jomu gadījumā ([14]),

— ņemot vērā 2022. gada 8. marta rezolūciju par pilsoniskās sabiedrības rīcības iespēju samazināšanos Eiropā ([15]),

— ņemot vērā 2022. gada 10. marta rezolūciju par tiesiskumu un Eiropas Savienības Tiesas nolēmuma sekām ([16]),

— ņemot vērā 2022. gada 19. maija rezolūciju par Komisijas 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu ([17]),

— ņemot vērā 2022. gada 9. jūnija rezolūciju par tiesiskumu un Polijas valsts ekonomikas atveseļošanas plāna iespējamo apstiprināšanu (ANM) ([18]),

— ņemot vērā 2022. gada 15. septembra rezolūciju par priekšlikumu Padomes lēmumam, ar kuru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu tiek konstatēta droša varbūtība, ka Ungārija varētu nopietni pārkāpt vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība ([19]),

— ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 15. septembra rezolūciju par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2020. un 2021. gadā ([20]),

— ņemot vērā 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par tiesiskumu Maltā piecus gadus pēc *Daphne Caruana Galizia* noslepkavošanas ([21]),

— ņemot vērā 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par visā Eiropā vērojamo pret *LGBTIQ+* personām vērstu naida noziegumu skaita pieaugumu nesen Slovākijā notikušo homofobisko slepkavību kontekstā ([22]),

— ņemot vērā 2022. gada 10. novembra rezolūciju par rasu taisnīgumu, nediskriminēšanu un rasisma apkarošanu ES ([23]),

([10]) OV C 67, 8.2.2022., 86. lpp.
([11]) OV C 81, 18.2.2022., 27. lpp.
([12]) OV C 99, 1.3.2022., 146. lpp.
([13]) OV C 205, 20.5.2022., 2. lpp.
([14]) OV C 251, 30.6.2022., 48. lpp.
([15]) OV C 347, 9.9.2022., 2. lpp.
([16]) OV C 347, 9.9.2022., 168. lpp.
([17]) OV C 479, 16.12.2022., 18. lpp.
([18]) OV C 493, 27.12.2022., 108. lpp.
([19]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0324.
([20]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0325.
([21]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0371.
([22]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0372.
([23]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0389.

— ņemot vērā 2022. gada 24. novembra rezolūciju par stāvokli Komisijas un Ungārijas valdības sarunās saistībā ar Nosacītības regulu un atveseļošanas un noturības plānu ([24]),

— ņemot vērā konferences par Eiropas nākotni ziņojumu par galīgo rezultātu,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā Savienība ir dibināta, pamatojoties uz kopīgām vērtībām, proti, cilvēka cieņas, brīvības, demokrātijas, vienlīdzības, tiesiskuma un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošanu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā, un šīs vērtības ir kopējas visām ES dalībvalstīm un tās ir jāievēro arī kandidātvalstīm, lai pievienotos Savienībai, pildot Kopenhāgenas kritērijus, kurus pēc iestāšanās nedrīkst neņemt vērā vai interpretēt no jauna; tā kā demokrātija, tiesiskums un pamattiesības ir savstarpēji pastiprinošas vērtības, kuru apdraudējums var radīt sistēmiskus draudus Savienībai un tās pilsoņu tiesībām un brīvībām; tā kā tiesiskuma respektēšana ir saistoša gan Savienībai, gan tās dalībvalstīm visos pārvaldības līmeņos, tostarp zemāka līmeņa struktūrām;

B. tā kā konferencē par Eiropas nākotni skaidri tika pausta vēlme, lai ES sistemātiski atbalstītu tiesiskumu visās dalībvalstīs, aizsargātu iedzīvotāju pamattiesības un saglabātu uzticēšanos ES, popularizējot savas vērtības gan ES, gan ārvalstīs;

C. tā kā LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips uzliek Savienībai un dalībvalstīm pienākumu sniegt savstarpēju palīdzību to pienākumu izpildē, kas izriet no Līgumiem, ar pilnīgu savstarpēju cieņu, un dalībvalstīm – veikt visus vajadzīgos vispārējos vai konkrētos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem;

D. tā kā konkrētu un juridiski saistošu konkrētām valstīm adresētu ieteikumu pievienošana palīdzētu dalībvalstīm novērst, atklāt un risināt problēmas un regresu tiesiskuma jomā;

E. tā kā dalībvalstis ieviesa ārkārtas pasākumus, lai reaģētu uz Covid-19 pandēmiju; tā kā, lai šie pasākumi būtu likumīgi, ierobežojot pamattiesības vai pamatbrīvības, ir jāievēro nepieciešamības un proporcionalitātes principi; tā kā dažas valdības ir izmantojušas ārkārtas pasākumus kā attaisnojumu demokrātiskās kontroles un līdzsvara vājināšanai;

F. tā kā ir jānostiprina un jāracionalizē spēkā esošie mehānismi un jāizstrādā vienots visaptverošs ES mehānisms, lai efektīvi aizsargātu demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības un lai nodrošinātu, ka LES 2. panta vērtības tiek ievērotas visā Savienībā, kā arī veicinātas kandidātvalstīs, tomēr paredzot atšķirīgus uzraudzības režīmus, lai dalībvalstīm tiktu liegts izstrādāt valsts tiesību aktus, kas ir pretrunā LES 2. panta vērtību aizsardzībai; tā kā Komisija un Padome ir turpinājušas ignorēt vajadzību noslēgt iestāžu nolīgumu par ES mehānismu demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām,

G. tā kā kopš 2022. gada maija Parlaments savās rezolūcijās ir pievērsis uzmanību arī tiesiskuma situācijai Ungārijā, Maltā un Polijā; tā kā Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas Demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību uzraudzības grupa ir pievērsusies dažiem jautājumiem arī Bulgārijā, Grieķijā, Slovākijā, Slovēnijā un Spānijā;

Ziņojuma vispārīgs novērtējums

1. atzinīgi vērtē Komisijas trešo gada ziņojumu par tiesiskumu, kas ir daļa no Komisijas tiesiskuma instrumentu kopuma; uzskata, ka ziņojums ir solis ceļā uz saskaņotu mehānismu LES 2. pantā noteikto Savienības vērtību ievērošanai un ka tagad galvenais uzdevums ir efektīvi un konsekventi izmantot esošo instrumentu kopumu, lai aizsargātu un īstenotu šīs vērtības;

([24]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0422.

Ceturtdiena, 2023. gada 30. marts

2. norāda uz uzlabojumiem salīdzinājumā ar iepriekšējiem gada ziņojumiem, piemēram, uz konkrētām valstīm adresētu ieteikumu pievienošanu; atzinīgi vērtē arī to, ka īpaša uzmanība ir pievērsta sabiedriskajiem plašsaziņas līdzekļiem un pasākumiem, kuru mērķis ir nodrošināt plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību pārredzamību, tostarp plašsaziņas līdzekļu plurālisma sarindošanu atbilstoši uzraudzības instrumentam, novērtējumam par to, kā dalībvalstis īsteno Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumus, politisko partiju finansēšanai pievērstajai uzmanībai, tam, ka jākoncentrējas uz līdztiesības iestādēm, valstu cilvēktiesību iestādēm un ombudiem, augsta līmeņa amatpersonu iecelšanas tiesu sistēmā uzraudzību, un tam, ka lielāka uzmanība tiek pievērsta juristu profesijai;

3. mudina Komisiju padziļināt savu līdzdalību publiskās debatēs vietējā, reģionālā un valsts līmenī un vairāk ieguldīt izpratnes veidošanā par Savienības vērtībām un piemērojamiem instrumentiem, tostarp gada ziņojumā, jo īpaši valstīs, kurās pastāv nopietnas bažas; atbalsta Komisijas centienus uzlabot ziņošanas metodiku un uzskata, ka ziņojuma darbības jomas paplašināšanai vajadzētu būt sasaistītai ar resursu palielināšanu; uzskata, ka Komisijai vairāk laika būtu jāvelta valstu apmeklējumiem, tai skaitā apmeklējumiem uz vietas;

4. pauž nožēlu par satraucošajām tendencēm attiecībā uz preses brīvību, plašsaziņas līdzekļu plurālismu un žurnālistu drošību vairākās dalībvalstīs un aicina Komisiju turpmākajos ziņojuma izdevumos cieši uzraudzīt plašsaziņas līdzekļu stāvokli, tostarp īpašumtiesības uz plašsaziņas līdzekļiem un finansējumu sabiedriskajiem medijiem, kā arī sniegt ieteikumus un paredzēt turpmākus pasākumus, izmantojot atbilstīgas politikas un juridiskas iespējas; nosoda graujošu politisku iejaukšanos redakcionālos lēmumos, ļaunprātīgās tiesvedībās (*SLAPP*) un žurnālistu nelikumīgu novērošanu, jo īpaši izmantojot spiegprogrammatūras, un apstiprina, ka žurnālisti arī turpmāk būs pakļauti riskam, kamēr iestādes nebūs spējīgas vai nevēlēsies vērst kriminālvajāšanu pret korupciju, ko atklāj žurnālisti;

5. uzsver valstu tiesu iestāžu padomju īpašo lomu tiesu un tiesnešu neatkarības aizsardzībā pret politisku iejaukšanos; pauž nožēlu par šo struktūru nepārtraukto politizāciju dažās valstīs, kā arī par postošo ietekmi uz to tiesu sistēmu neatkarību un integritāti;

6. atzīst Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) svarīgo lomu tiesiskuma aizsardzībā un korupcijas apkarošanā Savienībā un mudina Komisiju turpmākajos ziņojumos cieši uzraudzīt dalībvalstu sadarbības līmeni ar *EPPO*; aicina dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, pievienoties *EPPO*;

7. pauž nožēlu par to, ka Komisija nav pilnībā ņēmusi vērā Parlamenta iepriekšējās rezolūcijās ([25]) sniegtos ieteikumus, un aicina Komisiju īstenot pasākumus, lai pievērstos šiem ieteikumiem;

8. pauž bažas par saskaņotības trūkumu starp horizontālo ziņojumu un ieteikumiem, jo īpaši par to, ka horizontālajā ziņojumā paustās bažas par konkrētām valstīm pilnībā neatbilst konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem; prasa paredzēt skaidru saikni starp paustajām bažām un sniegtajiem ieteikumiem;

9. uzsver, ka tīša vēršanās pret minoritāšu grupu tiesībām dažās dalībvalstīs ir radījusi un iedibinājusi impulsu citur, par ko liecina regress sieviešu tiesību jomā, tostarp situācijas pasliktināšanās seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību jomā, kā arī LGBTIK+ personu, migrantu un citu minoritāšu grupu stāvoklis; aicina ziņojuma valstu sadaļās apkopot kopsavilkumu par ES rasisma apkarošanas rīcības plāna īstenošanu un analizēt to, kā reakcija uz tiesiskumu ietekmē dažādas minoritāšu grupas;

10. nosoda Itālijas valdības norādījumus Milānas pilsētas domei pārtraukt viendzimuma vecāku bērnu reģistrāciju; uzskata, ka šis lēmums nenovēršami izraisīs diskrimināciju ne tikai pret viendzimuma pāriem, bet arī pret viņu bērniem; uzskata, ka šāda rīcība ir tiešs to bērnu tiesību pārkāpums, kas uzskaitītas ANO 1989. gada Konvencijā par bērna tiesībām; pauž bažas par to, ka šis lēmums ir daļa no plašāka uzbrukuma LGBTQI+ kopienai Itālijā; aicina Itālijas valdību nekavējoties atcelt lēmumu;

([25]) 2021. gada 24. jūnija rezolūcija par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu un 2022. gada 19. maija rezolūcija par Komisijas 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu.

11. aicina Komisiju, novērtējot visas ES kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis, izmantot gada ziņojumos par tiesiskumu izmantotās metodikas attiecīgos elementus;

Konkrētām valstīm adresēti ieteikumi

12. atzinīgi vērtē konkrētām valstīm adresētu ieteikumu pievienošanu, reaģējot uz Parlamenta un pilsoniskās sabiedrības atkārtotiem aicinājumiem šajā sakarībā; atgādina, ka gada ziņojumi kalpo par pamatu uz informāciju balstītām diskusijām par tiesiskuma situāciju dalībvalstīs un ES iestādēs; atzīst, ka šie konkrētām valstīm adresētie ieteikumi palīdz risināt specifiskus jautājumus, lai panāktu reālus uzlabojumus dalībvalstīs; tomēr pauž nožēlu par to, ka ieteikumi nav saistoši; aicina Komisiju turpināt ikgadējā tiesiskuma cikla izstrādāšanu, nākamajā gada ziņojumā novērtējot konkrētām valstīm adresēto ieteikumu īstenošanu, nosakot konkrētus kritērijus un skaidru īstenošanas grafiku, precīzi norādot gan progresu, gan regresu;

13. pauž nožēlu par to, ka daudzi ieteikumi ir pārāk neskaidri un tiem trūkst specifiskuma, kas nepieciešams, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu; atkārtoti norāda, ka ir jānosaka ieteikumu īstenošanas grafiks un sīki jāizklāsta iespējamās sekas neatbilstības gadījumā;

14. mudina Komisiju sākt attiecīgās procedūras bez vilcināšanās vai kavēšanās, jo īpaši tad, ja valdības neizrāda vēlmi ievērot konkrētām valstīm adresētos ieteikumus;

15. atzinīgi vērtē Komisijas centienus labāk sadarboties ar valstu ieinteresētajām personām; atzīst, ka pilsoniskā sabiedrība ir būtisks tiesiskuma dalībnieks, kam ir svarīga loma gada ziņojuma pēcpārbaudē un tā īstenošanā; aicina Komisiju, sadarbojoties ar ES Pamattiesību aģentūru (*FRA*), konsekventi un jēgpilni iesaistīt pilsonisko sabiedrību gan ziņojuma sagatavošanā, gan turpmākajos pasākumos valstu līmenī, tostarp dodot pietiekami daudz laika sniegt ieguldījumu šajā procesā un plaši uzrunājot pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO) valstu apmeklējumos; aicina Komisiju nodrošināt iekļaujošāku, pārredzamāku un lietotājam draudzīgāku pieeju ciklam, lai nodrošinātu ieinteresēto personu jēgpilnu līdzdalību un pārskatatbildību visā procesā; prasa sistemātiskāk iepazīstināt ar pilsoniskās sabiedrības un profesionālo organizāciju, tostarp tiesu iestāžu, ieguldījumu, lai papildinātu dalībvalstu valdību sniegto informāciju;

16. atzīst pilsoniskās sabiedrības un veselīgas pilsoniskās telpas izšķirošo nozīmi tiesiskuma uzturēšanā un aizsardzībā un atkārtoti aicina izveidot atsevišķu nodaļu par pilsoniskās sabiedrības stāvokli dalībvalstīs; uzsver saikni starp pilsonisko telpu un tiesiskuma jautājumiem; aicina Komisiju, izmantojot īpašu finansējumu, turpināt ieguldīt PSO spēju veidošanā uzraudzīt tiesiskuma situāciju dalībvalstīs un ziņot par to, kā arī nodrošināt pienācīgu aizsardzību pilsoniskajai sabiedrībai, kas iesaistās šajā procesā; pauž bažas par to, ka neobjektīvs finansējuma sadalījums dažās valstīs ietekmē PSO, kas strādā pie neaizsargātu grupu tiesību veicināšanas vai strādā vispārīgāk tādu iemeslu dēļ, kurus valdības neatbalsta; mudina rūpīgi izvērtēt šos jautājumus visās ziņojumā ietvertajās valstīs un uzsver, ka ir vajadzīgi ieteikumi valstīm, lai risinātu šos jautājumus; mudina Komisiju apsvērt ES līdzekļu tiešu pārvaldību, arī lai nodrošinātu, ka tiešie saņēmēji, tostarp PSO, kas strādā ar neaizsargātām grupām, saņem tiem paredzēto ES finansējumu; aicina Komisiju uzraudzīt programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" ietekmi uz pilsonisko sabiedrību dalībvalstīs; aicina Padomi un Komisiju nodrošināt pienācīgu finansējumu neatkarīgai un Eiropas mēroga kvalitatīvai žurnālistikai valsts, reģionālā un vietējā līmenī;

17. uzsver, ka ir vajadzīgi konkrētām valstīm adresēti ieteikumi par valstu reakciju uz Covid-19 pandēmiju un to ietekmi uz demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesībām Savienībā; aicina Komisiju turpināt uzraudzīt šos procesus valstīs, tostarp paraugpraksi, un sniegt informāciju par tiem;

18. pauž nožēlu par to, ka nav konkrētām valstīm adresētu ieteikumu saistībā ar to, ka dalībvalstis nelikumīgi izmanto novērošanas spiegprogrammatūras tehnoloģijas, piemēram, *Pegasus* vai *Predator*, neraugoties uz konkrētiem atklātajiem mēģinājumiem un arvien nozīmīgākiem pierādījumiem par to izmantošanu pret žurnālistiem, politiķiem, tiesībaizsardzības amatpersonām, diplomātiem, juristiem, uzņēmējiem, pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem un citiem sabiedrības aktīvistiem;

pauž nopietnas bažas par saistītajiem riskiem pilsoniskajai sabiedrībai, demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesību ievērošanai, ko rada valstu valdību nekontrolēta spiegprogrammatūras izmantošana; pauž nožēlu par to, ka dažas dalībvalstu iestādes nesadarbojas ar Parlamenta Izmeklēšanas komiteju, lai izmeklētu *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanu;

Neizpildītie Parlamenta aicinājumi attiecībā uz gada ziņojumu par tiesiskumu

19. atkārtoti aicina Komisiju paplašināt ziņošanas darbības jomu, lai aptvertu visas LES 2. pantā noteiktās vērtības; atgādina, ka starp tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesībām pastāv cieša saite; mudina Komisiju un Padomi nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par iestāžu nolīgumu par ES mehānismu demokrātijai, tiesiskumam un pamattiesībām, kam būtu jāaptver visas LES 2. panta vērtības; pauž nožēlu par to, ka cilvēktiesību pārkāpumi pret migrantiem, kas notiek pie ES ārējām robežām, nav iekļauti Komisijas veiktajā novērtējumā;

20. aicina gada ziņojumā iekļaut Venēcijas komisijas 2016. gada tiesiskuma kontrolsarakstā trūkstošus svarīgus elementus, piemēram, varas ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu, vienlīdzību likuma priekšā un diskriminācijas aizliegumu;

21. atzinīgi vērtē Komisijas paveikto, savā ziņojumā iekļaujot Eiropas Cilvēktiesību tiesas lēmumu īstenošanu dalībvalstīs kā kvalitātes un tiesiskuma ievērošanas rādītāju; aicina Komisiju paplašināt šo analīzi, lai iekļautu šo nolēmumu pienācīgu īstenošanas procesu valsts līmenī;

22. uzskata, ka sadarbība ar Eiropas Padomi un citām starptautiskām organizācijām ir īpaši svarīga, lai veicinātu demokrātiju, tiesiskumu un pamattiesības ES; aicina Komisiju analizēt ANO līgumu struktūru individuālos paziņojumus;

23. atkārtoti aicina Komisiju iekļaut jaunu atsevišķu nodaļu par Savienības iestādēm, kurā tiktu novērtēta situācija saistībā ar varas dalīšanu, korupcijas apkarošanas sistēmu, pārskatatbildību un līdzsvara un atsvara sistēmu;

24. pauž dziļu nožēlu par to, ka Padome nav spējusi panākt nozīmīgu progresu notiekošajās procedūrās saskaņā ar LES 7. panta 1. punktu; mudina Padomi pievērsties visām jaunajām norisēm, kas skar tiesiskumu, demokrātiju un pamattiesības; atkārtoti aicina Padomi ņemt vērā ieteikumus saistībā ar šo procedūru, uzsverot, ka jebkāda turpmāka šādas rīcības aizkavēšana nozīmētu tiesiskuma principa pārkāpumu no pašas Padomes puses; uzstāj uz Parlamenta lomas un kompetences respektēšanu;

25. stingri nosoda dalībvalstu iestādes, kas atsakās iesaistīties Komisijas ikgadējā dialogā par tiesiskumu;

26. pauž nožēlu par to, ka ziņojumā nav skaidri atzīts apzinātais tiesiskuma mazināšanas process atsevišķās dalībvalstīs; aicina Komisiju skaidri norādīt, ka tad, ja kādā laikposmā sistemātiski, tīši, smagi un pastāvīgi tiek pārkāptas LES 2. panta vērtības, dalībvalstis varētu neizpildīt visus kritērijus, kas nosaka demokrātiju; atgādina, ka Parlaments jau ir norādījis, ka Ungārija saskaņā ar attiecīgajiem rādītājiem ir pārvērtusies par vēlēšanu autokrātijas hibrīdrežīmu; atkārtoti iesaka Komisijai nošķirt sistēmiskus un individuālus pārkāpumus, izvairīties no visnopietnāko tiesiskuma pārkāpumu riska trivializēšanas un konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos norādīt īstenošanas termiņus, mērķus un konkrētas veicamās darbības;

27. atgādina savu nostāju attiecībā uz neatkarīgu ekspertu grupas iesaistīšanu, lai ciešā sadarbībā ar *FRA* konsultētu visas trīs iestādes; atkārtoti prasa Komisijai aicināt ES Pamattiesību aģentūru sniegt metodiskus padomus un veikt salīdzinošus pētījumus, lai sniegtu sīkāku informāciju par galvenajām gada ziņojuma jomām, ņemot vērā būtiskās saiknes starp pamattiesībām un tiesiskumu; ņemot vērā Komisijas un Padomes vilcināšanos, aicina Prezidiju organizēt publiskā iepirkuma procedūru, lai saskaņā ar apņemšanos, kas pausta Parlamenta iepriekšējās rezolūcijās ([26]), izveidotu šādu ekspertu grupu, kas darbotos Parlamenta aizbildnībā, konsultētu Parlamentu par LES 2. panta vērtību ievērošanu dažādās dalībvalstīs un parādītu piemēru šādas ekspertu grupas darbībai praksē;

([26]) 2021. gada 24. jūnija rezolūcija par Komisijas 2020. gada ziņojumu par tiesiskumu un 2022. gada 19. maija rezolūcija par Komisijas 2021. gada ziņojumu par tiesiskumu.

28. atkārtoti norāda, ka ikgadējais tiesiskuma cikls būtu jāizmanto, lai aktivizētu citus instrumentus, lai reaģētu uz draudiem vai tiesiskuma pārkāpumiem valsts līmenī, piemēram, LES 7. pantu, Tiesiskuma nosacījumu regulu, tiesiskuma mehānismu, pārkāpuma procedūras, tostarp paātrinātas procedūras, pieteikumus par pagaidu procedūrām Eiropas Savienības Tiesā (EST) un darbības saistībā ar ES Tiesas spriedumu vai ES finanšu tiesību aktos paredzētu instrumentu neīstenošanu; atkārtoti aicina Komisiju izveidot tiešu saikni starp gada ziņojumiem par tiesiskumu, tostarp citiem avotiem, un tiesiskuma nosacījumu mehānismu;

o

o o

29. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūrai, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, Apvienoto Nāciju Organizācijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.